

Bruxelles, 30.9.2020.
COM(2020) 619 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**na temelju članka 29. stavka 1. Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća
od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća
2002/475/PUP te o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP**

1. UVOD

1.1. Ciljevi i glavni elementi Direktive (EU) 2017/541

Parlament i Vijeće donijeli su 15. ožujka 2017. Direktivu (EU) 2017/541 o suzbijanju terorizma¹ („Direktiva”). Direktiva je donesena radi jačanja Okvirne odluke 2002/475/PUP² proširenjem opsega kaznenih djela povezanih s terorizmom te uključivanjem mjera kojima se preciznije odgovara na potrebe žrtava terorizma. Suzakonodavac je donio Direktivu 15. ožujka 2017. Države članice za koje je Direktiva³ obvezujuća moraju inkriminirati ponašanja kao što su obuka i putovanje u svrhu terorizma te financiranje terorizma. Te usklađene definicije kaznenih djela terorizma služe kao mjerilo za suradnju i razmjenu informacija među nacionalnim tijelima.

Direktivom se dopunjuje i zakonodavstvo o pravima žrtava terorizma⁴. One imaju pravo na pristup stručnim službama koje pružaju specijalističku potporu neposredno nakon napada i dokle god je to potrebno. Države članice trebale bi imati uspostavljene protokole i mehanizme za osiguravanje učinkovitog odgovora na hitne situacije, uključujući pristup pouzdanim informacijama, čime bi se izbjegle dodatne patnje žrtava terorizma i njihovih obitelji.

Rok za uključivanje propisa u nacionalno zakonodavstvo bio je 8. rujna 2018.

1.2. Svrha i struktura izvješća, prikupljanje informacija i metodologija

U skladu s člankom 29. stavkom 1. Direktive u ovom se izvješću ocjenjuje u kojem su opsegu države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s Direktivom. U njemu se prvo opisuje opća razina prenošenja Direktive u državama članicama, a zatim se ističu određena pitanja koja su povezana s prenošenjem.

Opis i analiza u ovom izvješću uglavnom se temelje na informacijama koje su države članice dostavile Komisiji u obavijestima o nacionalnim mjerama za prenošenje Direktive u nacionalno zakonodavstvo do travnja 2020. Obavijesti primljene nakon tog datuma nisu uzete u obzir. Pri analizi informacija koje su dostavile države članice Komisiji je pomogao vanjski ugovorni suradnik. Države članice dostavile su i primjedbe na preliminarne nalaze ugovornog suradnika, što je dodatan izvor informacija. U izvješću se uzimaju u obzir i informacije koje su države članice dostavile tijekom pet radionica o

¹ SL L 88/6, 31.3.2017.

² SL L 164/3, 22.6.2002.

³ Od ove točke nadalje „države članice” ili „sve države članice” odnosi se na države članice za koje je Direktiva obvezujuća (tj. sve države članice EU-a osim Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine). U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, Danska nije sudjelovala u donošenju Direktive niti se Direktiva na nju primjenjuje. U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske, ove dvije države nisu sudjelovale u donošenju Direktive i ona za njih nije obvezujuća. No Okvirna odluka Vijeća 2002/475/PUP i dalje je obvezujuća i primjenjuje se na Dansku, Irsku i Ujedinjenu Kraljevinu.

⁴ Direktivom 2012/29/EU (SL L 315/57, 14.11.2012.) uspostavljaju se minimalni standardi za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela. To uključuje prava, potporu i zaštitu žrtava terorizma jer bi države članice trebale osobito uzeti u obzir potrebe žrtava terorizma. Direktivom (EU) 2017/541 dodatno se utvrđuju posebne potrebe žrtava terorizma.

prenošenju, koje je Komisija organizirala u razdoblju od lipnja 2017. do rujna 2018., te javno dostupne informacije. Usto, Komisija je uzela u obzir zaključke iz izvješća Komisije o provedbi Okvirne odluke Vijeća 2008/919/PUP od 28. studenoga 2008. o izmjeni Okvirne odluke 2002/475/PUP o suzbijanju terorizma⁵.

Mogu postojati i dodatne teškoće u prenošenju, druge odredbe koje nisu priopćene Komisiji ili daljnje zakonodavne i nezakonodavne promjene koje nisu obuhvaćene analizom u ovom izvješću. Stoga ovo izvješće ne sprečava Komisiju da dodatno ocijeni neke odredbe kako bi nastavila podržavati države članice u prenošenju i provedbi Direktive.

2. PROCJENA PRENOŠENJA DIREKTIVE

2.1. Opća procjena i učinak Direktive na nacionalne pravne sustave

Rok za prenošenje Direktive istekao je 8. rujna 2018. Sedam država članica (**Francuska, Njemačka, Mađarska, Italija, Latvija, Slovačka i Švedska**) izvijestilo je o prenošenju Direktive u roku, a dvije (**Finska i Nizozemska**) su to učinile netom nakon roka.

Komisija je 22. studenoga 2018. pokrenula postupke zbog povrede protiv šesnaest država članica jer nisu izvijestile o donošenju nacionalnog zakonodavstva kojim se u potpunosti prenosi Direktiva⁶.

Do kraja srpnja 2020. petnaest od tih šesnaest država članica izjavilo je da je prenošenje dovršeno.

Gotovo sve države članice donijele su, barem djelomično, posebno zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva. Iznimke su bile **Italija i Francuska**, koje su smatrale da je njihovo postojeće zakonodavstvo dostatno za prenošenje Direktive.

U gotovo svim slučajevima u kojima je zakonodavstvo doneseno radi prenošenja Direktive radilo se o uvođenju izmjena u postojeće zakonodavstvo, obično u Kazneni zakon te u manjoj mjeri u Zakon o kaznenom postupku ili u drugo, posebno zakonodavstvo. Iznimka je **Cipar**, gdje je doneseno novo, zasebno zakonodavstvo.

Općenito se čini da je prenošenje Direktive zadovoljavajuće. No neki problemi u prenošenju s kojima se Komisija susrela u jednoj državi članici ili u više njih osobito zabrinjavaju:

- nepotpuno ili nepravilno prenošenje jednog ili više kaznenih djela terorizma navedenih u **članku 3.** Direktive, uključujući nekvalificiranje navedenih kaznenih djela kao kaznenih djela terorizma, što utječe na prenošenje nekoliko drugih odredbi,
- neprenošenje elementa „**doprinos počinjenju**” iz članaka 6., 7., 8., 9. i 11. Direktive,

⁵ COM (2014) 554 final, 5.9.2014.

⁶ Austrija, Belgija, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska i Slovenija i Španjolska.

- nepotpuno ili nepravilno prenošenje **članka 9.** o putovanjima u svrhu terorizma i **članka 11.** o financiranju terorizma, dviju novih odredbi uvedenih Direktivom, i
- nedostaci u prenošenju posebnih odredbi za **žrtve terorizma.**

2.2. Posebna procjena mjera kojima se prenosi Direktiva u državama članicama

2.2.1. Predmet (članak 1.)

U toj se odredbi objašnjava svrha Direktive i napominje da se njome utvrđuju minimalna pravila. Stoga je državama članicama dopušteno donijeti odredbe koje nadilaze obveze iz Direktive. Za tu odredbu nije propisano prenošenje.

2.2.2. Definicije (članak 2.)

U **članku 2.** Direktive navedene su definicije pojmova koji se upotrebljavaju u Direktivi, odnosno: „financijska sredstva”, „pravna osoba”, „teroristička skupina” i „strukturirana skupina”. U nekim državama članicama pojedine definicije nisu izričito prenesene, već su utvrđene prema sudskoj praksi. Prenošnje tog članka općenito je zadovoljavajuće.

Kad je riječ o **članku 2. točki 1.**, čini se da zakonodavstvo **Češke** ne uključuje definiciju „financijskih sredstava”.

Kad je riječ o **članku 2. točki 3.**, čini se da je nekoliko država članica definiciju „terorističke skupine” prenijelo na ograničeniji način, čime se ujedno može ograničiti područje primjene kaznenog djela sudjelovanja u terorističkoj skupini (članak 4.).

Čini se da je zakonodavstvo **Cipra** dodalo ograničenje definiciji – terorističke skupine moraju biti na popisima fizičkih ili pravnih osoba ili drugih skupina na koje se primjenjuju sankcije protiv terorizma ili druge mjere, uspostavljene u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda ili mjerama ograničavanja Vijeća Europske unije, a koje ažurira Ministarstvo vanjskih poslova. Čini se da se u nacionalnom zakonodavstvu **Litve** one terorističke skupine koje nemaju formalno definirane uloge za svoje članove ili kontinuitet članstva ne smatraju terorističkim skupinama.

2.2.3. Područje primjene (članak 3.)

Člankom 3. stavkom 1. Direktive propisano je da države članice osiguravaju da se namjerna djela navedena u njegovim podstavcima inkriminiraju kao kaznena djela terorizma ako su počinjena s jednim od ciljeva koji su navedeni u stavku 2.

Člankom 3. stavkom 1. nije obuhvaćena samo obveza inkriminiranja određenih djela, nego i obveza da se takva djela u nacionalnom zakonodavstvu definiraju kao kaznena djela terorizma. No čini se da u **Njemačkoj** ne postoji odredba kojom se kaznena djela navedena u članku 3. stavku 1. kvalificiraju kao „kaznena djela terorizma” ako su počinjena s bilo kojim od ciljeva iz članka 3. stavka 2. Jedina kaznena djela koja su izričito definirana kao kaznena djela terorizma jesu financiranje terorizma i kaznena djela povezana s terorističkom skupinom. Čini se da se time isključuje mogućnost da osoba koja djeluje sama i koja počinu kazneno djelo s popisa s terorističkim ciljem, a nije

sudjelovala u terorističkoj skupini ili je podržala, bude optužena za kazneno djelo *terorizma*, osim u slučaju financiranja terorizma, koje je u njemačkom pravu definirano kao kazneno djelo terorizma. Usto, važna je zajednička kvalifikacija kaznenih djela terorizma jer se njome omogućuje učinkovita upotreba instrumenata za suradnju u području kaznenog progona, kao što je Odluka Vijeća 2005/671/PUP⁷.

U usporedbi s Okvirnom odlukom 2002/475/PUP, u kojoj je već uključena obveza inkriminiranja niza djela kao kaznenih djela terorizma, Direktivom se uvodi novo kazneno djelo terorizma povezano s nezakonitim ometanjem sustava i podataka (**članak 3. stavak 1. točka (i)**), kao što je navedeno u Direktivi 2013/40/EU⁸. To su prenijele sve države članice, no čini se da se u **Hrvatskoj** zakonodavstvo odnosi samo na ključnu infrastrukturu.

Drugo, Direktivom se proizvodnja, posjedovanje, stjecanje, prijevoz, nabava ili upotreba nuklearnog, kemijskog i biološkog oružja (**članak 3. stavak 1. točka (f)**) proširuju i na radiološko oružje. Čini se da zakonodavstvo pojedinih država članica ne uključuje određene vrste oružja, kao što su radiološko (**Češka, Francuska i Malta**) i nuklearno oružje (**Francuska i Malta**). Usto, Direktivom 2017/541 kazneno djelo istraživanja i razvoja takvog oružja sada obuhvaća sve četiri vrste oružja (dok je prethodno obuhvaćalo samo biološko i kemijsko oružje). Čini se da zakonodavstvo **Austrije, Bugarske, Francuske, Malte, i Poljske** ne uključuje istraživanje, dok zakonodavstvo **Francuske i Malte** ne uključuje razvoj određenog oružja. Općenito se čini da se u prenesenom zakonodavstvu **Njemačke** izričito ne navodi istraživanje određenog oružja kako je propisano člankom 3. stavkom 1. točkom (f).

Kad je riječ o onim dijelovima kaznenog djela koji su već uvedeni Okvirnom odlukom 2002/475/PUP, još uvijek postoji nekoliko pitanja.

S obzirom na **članak 3. stavak 1. točku (c)** Direktive, koja se odnosi na otmice ili uzimanja talaca, čini se da zakonodavstvo **Litve** ne obuhvaća situaciju u kojoj su otmica ili uzimanje talaca izvršeni kako bi se ozbiljno zastrašilo stanovništvo ili kako bi se ozbiljno destabilizirale ili uništile temeljne političke, ustavne, gospodarske ili društvene strukture zemlje ili međunarodne organizacije. Čini se da zakonodavstvo **Finske** izričito ne obuhvaća sve slučajeve otmice, već samo tešku trgovinu ljudima.

S obzirom na **članak 3. stavak 1. točku (e)** Direktive o protupravnom oduzimanju zrakoplova, brodova ili drugih sredstava javnog prijevoza ili teretnog prijevoza, čini se da pet država članica (**Bugarska, Cipar, Litva, Luksemburg i Poljska**) nije obuhvatilo protupravno oduzimanje drugih sredstava javnog prijevoza ili teretnog prijevoza.

S obzirom na **članak 3. stavak 1. točku (g)** o ispuštanju opasnih tvari ili izazivanju požara, poplava ili eksplozija, čini se da zakonodavstvo **Luksemburga** obuhvaća namjernu isporuku, postavljanje ili detonaciju eksplozivnih ili drugih smrtonosnih naprava samo ako je kazneno djelo počinjeno na javnom mjestu, u vladinu ili drugom javnom objektu, sustavu javnog prijevoza ili javnoj infrastrukturi. Čini se da je izazivanje poplave obuhvaćeno samo u slučajevima namjernog poplavlivanja rudnikâ.

⁷ SL L 253, 29.9.2005.

⁸ SL L 218/8, 14.8.2013.

S obzirom na **članak 3. stavak 1. točku (h)** Direktive o ometanju ili prekidanju opskrbe vodom, električnom energijom ili bilo kojim drugim osnovnim prirodnim resursom s učinkom ugrožavanja ljudskih života, čini se da se zakonodavstvo **Bugarske** ne odnosi na smetnje u opskrbi vodom i električnom energijom. Čini se da zakonodavstvo **Luksemburga** obuhvaća samo izmjenu stanja vode ili podzemnih voda.

S obzirom na **članak 3. stavak 1. točku (i)** Direktive o nezakonitom ometanju sustava i nezakonitom ometanju podataka, čini se da zakonodavstvo **Hrvatske** obuhvaća samo ometanje rada računalnog sustava ključne infrastrukture. Time nije obuhvaćeno nezakonito ometanje sustava koje nije počinjeno na informacijskom sustavu ključne infrastrukture, a koje uzrokuje ozbiljnu štetu ili u kojem je zahvaćen znatan broj informacijskih sustava upotrebom alata namijenjenog ili prilagođenog prvenstveno u tu svrhu (kao što je navedeno u Direktivi 2013/40/EU⁹).

S obzirom na **članak 3. stavak 1. točku (j)** Direktive o prijetnji počinjenja terorističkog djela, prema zakonodavstvu **Grčke** prijetnja mora biti upućena javno. Čini se da zakonodavstvo **Njemačke** ne obuhvaća prijetnju počinjenja kaznenih djela iz članka 3. stavka 1. točaka (d) i (f). Čini se da ni zakonodavstvo **Portugala** ne obuhvaća prijetnju počinjenja kaznenog djela iz članka 3. stavka 1. točke (f) Direktive. U **Luksemburgu** prijetnja koja nije popraćena naredbom ili određenim uvjetima ne predstavlja kazneno djelo terorizma.

Čini se da **Bugarska** nije prenijela cilj iz **članka 3. stavka 2. točke (c)** Direktive o ozbiljnoj destabilizaciji ili uništavanju temeljnih političkih, ustavnih, gospodarskih ili društvenih struktura neke zemlje ili međunarodne organizacije.

2.2.4. Kaznena djela povezana s terorističkom skupinom (članak 4.)

Člankom 4. Direktive od država članica zahtijeva se da poduzmu potrebne mjere kako bi osigurale da vođenje terorističke skupine i sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine budu kažnjivi kao kazneno djelo. Mjere koje su države članice poduzele radi usklađivanja s ovim člankom općenito su zadovoljavajuće.

S obzirom na **članak 4. točku (a)** čini se da se zakonodavstvo **Mađarske** odnosi na osobe koje organiziraju terorističku skupinu umjesto na osobe koje vode terorističku skupinu. Zakonodavstvo **Švedske** ne uključuje samostalno kazneno djelo povezano s vođenjem terorističke skupine kako je propisano u članku 4. točki (a), već ga prenosi putem kaznene odgovornosti za sporedna kaznena djela. Kad je riječ o sudjelovanju u terorističkoj skupini (**članak 4. točka (b)**), **Švedska** se oslanja i na sporedna kaznena djela. Budući da kaznena djela iz članka 4. točaka (a) i (b) ne zahtijevaju poveznicu s određenim kaznenim djelom terorizma, postoji rizik da inkriminiranjem sporednom odgovornošću sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine ostane nekažnjeno. **Švedska** je nedavno kriminalizirala suradnju s terorističkom skupinom kao samostalno kazneno djelo. Čini se da je tom odredbom obuhvaćena samo opskrba određenim materijalnim resursima, dok davanje informacija nije obuhvaćeno.

S obzirom na **uvodnu izjavu 38.**, kojom se iz područja primjene Direktive isključuju humanitarne aktivnosti nepristranih humanitarnih organizacija priznatih međunarodnim pravom, uključujući međunarodno humanitarno pravo, zakonodavstvo četiriju država

⁹ SL L 218/8, 14.8.2013.

članica (**Austrija, Belgija, Italija i Litva**) propisuje ograničenje primjene zakonodavstva o borbi protiv terorizma u slučaju humanitarnih ili drugih aktivnosti. U drugim državama članicama¹⁰ opće zakonodavstvo (poput Kaznenog zakonika) može se tumačiti u tom smislu ili su nacionalna tijela istaknula da se to primjenjuje u praksi.

2.2.5. Javno poticanje na počinjenje kaznenog djela terorizma (članak 5.)

Člankom 5. Direktive od država članica zahtijeva se da inkriminiraju namjerno širenje neke poruke ili činjenje neke poruke javno dostupnom na drugi način, bilo kojim sredstvima, s namjerom poticanja na počinjenje kaznenog djela terorizma, ako se takvim ponašanjem izravno ili neizravno zagovara počinjenje kaznenih djela terorizma, uzrokujući time opasnost od mogućnosti počinjenja jednog ili više takvih kaznenih djela. Prenošnje tog članka općenito je zadovoljavajuće.

Čini se da zakonodavstvo **Litve** ne obuhvaća slučajeve u kojima osoba širi ili čini neku poruku javno dostupnom na drugi način s namjerom poticanja na počinjenje kaznenog djela terorizma ili doprinosa kaznenom djelu terorizma ako takvo poticanje ne navede drugu osobu da prema njemu i postupa.

2.2.6. Novačenje za terorizam (članak 6.)

Člankom 6. Direktive od država članica zahtijeva se da inkriminiraju vrbovanje druge osobe za počinjenje ili doprinos počinjenju nekog od kaznenih djela navedenih u članku 3. stavku 1. točkama od (a) do (i) ili u članku 4.

U **Francuskoj** je mjerom za prenošenje obuhvaćeno „vrbovanje” kao davanje ponuda ili obećanja, nuđenje darova, nagrada ili drugih povlastica, kao i prijetnje ili vršenje pritiska na osobu da počini kazneno djelo terorizma. Člankom 6. zahtijeva se i inkriminiranje novačenja sa svrhom *doprinosa* kaznenom djelu terorizma, a čini se da taj element nije izričito obuhvaćen zakonodavstvom **Bugarske, Grčke, Portugala i Španjolske**. Čini se da je u **Latviji, Malti, Poljskoj i Sloveniji** taj element obuhvaćen sporednim kaznenim djelima, npr. pomaganjem u počinjenju. No pri prenošenju nekoliko drugih kaznenih djela iz Direktive zakonodavstvo tih država članica izričito se odnosi na element „doprinosa”.

Usto, u **Portugalu** nije obuhvaćeno novačenje za kaznena djela povezana s terorističkom skupinom (članak 4.). U **Njemačkoj** članak 6. prenesen je u nekoliko odredaba, za koje se čini da zajedno ne obuhvaćaju sva propisana kaznena djela iz Direktive.

2.2.7. Pružanje obuke za terorizam (članak 7.)

Člankom 7. Direktive od država članica zahtijeva se da inkriminiraju namjerno davanje uputa o izradi ili upotrebi eksplozivâ, vatrenog oružja ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih tvari, ili o drugim posebnim metodama ili tehnikama, u svrhu počinjenja ili doprinosa počinjenju nekog od kaznenih djela navedenih u članku 3. stavku 1. točkama od (a) do (i), znajući da se stečene vještine namjeravaju upotrijebiti u takvu svrhu.

¹⁰ Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Finska, Francuska, Hrvatska, Latvija, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Rumunjska, Slovačka, Španjolska i Švedska.

Baš kao i člankom 6. o novačenju, člankom 7. o pružanju obuke obuhvaćena je i obuka sa svrhom *doprinosa* kaznenom djelu terorizma, a čini se da taj element nije izričito obuhvaćen zakonodavstvom **Bugarske, Portugala i Španjolske**. Čini se da je u **Latviji, Malti, Poljskoj i Slovačkoj** taj element obuhvaćen sporednim kaznenim djelima poput pomaganja u počinjenju, dok su druga kaznena djela iz Direktive prenesena izričitim navođenjem elementa „doprinosa”.

U **Njemačkoj** članak 7. nije prenesen posebnom odredbom već s nekoliko odredbi, za koje se čini da zajedno ne obuhvaćaju sva kaznena djela terorizma iz Direktive.

2.2.8. Pohadanje obuke za terorizam (članak 8.)

Člankom 8. Direktive od država članica zahtijeva se da inkriminiraju namjerno primanje uputa o izradi ili upotrebi eksplozivâ, vatrenog oružja ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih tvari, ili o drugim posebnim metodama ili tehnikama, u svrhu počinjenja ili doprinosa počinjenju nekog od kaznenih djela navedenih u članku 3. stavku 1. točkama od (a) do (i).

Kazneno djelo obuhvaća i pohadanje obuke za doprinos kaznenom djelu terorizma, a čini se da taj element nije izričito obuhvaćen zakonodavstvom **Bugarske, Portugala i Španjolske** kao što je slučaj s člancima 6. i 7. Čini se da je u **Slovačkoj** taj element obuhvaćen sporednim kaznenim djelima poput pomaganja u počinjenju, dok su druga kaznena djela iz Direktive prenesena izričitim navođenjem elementa „doprinosa”. Isto tako, u zakonodavstvu **Njemačke** ta se odredba prenosi putem nekoliko odredaba, za koje se čini da zajedno ne obuhvaćaju sva kaznena djela terorizma iz Direktive.

Čini se da zakonodavstvo **Cipra, Malte, Slovačke i Slovenije** ne uključuje samostalno učenje.

2.2.9. Putovanje u svrhu terorizma (članak 9.)

Člankom 9. Direktive od država članica zahtijeva se da inkriminiraju namjerno putovanje u svrhu počinjenja kaznenog djela terorizma ili doprinosa njegovu počinjenju, radi sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine znajući za činjenicu da će se tim sudjelovanjem doprinijeti kriminalnim aktivnostima takve skupine ili radi pružanja ili pohadanja obuke za terorizam. Države članice imaju dvije mogućnosti prenošenja, prema članku 9. stavku 2. točki (a) ili članku 9. stavku 2. točki (b).

Člankom 9. stavkom 1. Direktive od država članica zahtijeva se da inkriminiraju putovanje u zemlju koja nije predmetna država članica. Čini se da u **Njemačkoj** nije izričito naveden element svrhe sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine. U **Bugarskoj, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji** opseg kaznenog djela čini se užim nego u Direktivi jer zakonodavstvo sadržava ograničeniju definiciju osoba koje putuju ili područja na koja putuju. **Članak 9. stavak 2.** Direktive odnosi se na putovanje u tu državu članicu, čime se državama članicama pružaju dvije mogućnosti za prenošenje. Čini se da **Poljska** uopće nije prenijela tu odredbu.

U skladu s **člankom 9. stavkom 2. točkom (a)** države članice mogu inkriminirati putovanje u tu državu članicu u prethodno navedene terorističke svrhe. Tu je mogućnost prenijelo osamnaest država članica¹¹.

¹¹ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Finska, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Švedska.

Čini se da u **Bugarskoj** nije naveden element svrhe sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine. Čini se da u **Portugalu** putovanje radi doprinosa počinjenju kaznenih djela terorizma nije uključeno, a nacionalna odredba ne obuhvaća osobe koje putuju u Portugal ako su portugalski državljani ili imaju boravište u Portugalu. Slično tome, u **Rumunjskoj** nije jasno bi li osoba s boravištem u predmetnoj državi koja putuje natrag u državu svojeg državljanstva radi počinjenja kaznenog djela terorizma (ili doprinosa njegovu počinjenju) bila obuhvaćena.

Države članice u skladu s **člankom 9. stavkom 2. točkom (b)** mogu inkriminirati i pripremljene radnje koje poduzme osoba koja ulazi u tu državu članicu s namjerom počinjenja ili doprinosa počinjenju kaznenog djela terorizma u skladu s člankom 3. Tu je mogućnost prenijelo četrnaest država članica¹². Osam država članica (**Belgija, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Estonija, Slovačka i Švedska**) prenijelo je obje mogućnosti.

U **Njemačkoj** je prenošenje članka 9. stavka 2. točke (b) osigurano inkriminiranjem udruživanja, ali čini se da je to uže od pripremljenih radnji iz članka 9. stavka 2. točke (b). Kad je riječ o elementu „doprinosa” počinjenju kaznenih djela terorizma, čini se da neke države članice to nisu izričito prenijele u nacionalno zakonodavstvo. To se odnosi na **Poljsku** u vezi s člankom 9. stavkom 1., na **Sloveniju** u vezi s člankom 9. stavkom 2. točkom (a), na **Bugarsku** i **Španjolsku** u vezi s člankom 9. stavkom 2. točkom (b) i **Slovačku** u vezi sa svim stavcima.

2.2.10. Organiziranje ili drukčije olakšavanje putovanja u svrhu terorizma (članak 10.)

Člankom 10. od država članica zahtijeva se da inkriminiraju svaku namjernu radnju organiziranja ili olakšavanja kojom se bilo kojoj osobi pomaže u putovanju u svrhu terorizma, kako je navedeno u članku 9. stavku 1. i članku 9. stavku 2. točki (a), znajući da je tako pružena pomoć namijenjena u tu svrhu. Mjere koje su države članice poduzele radi usklađivanja s ovim člankom općenito su zadovoljavajuće.

Čini se da se u zakonodavstvu **Bugarske** i **Litve** zahtijeva da se kazneno djelo putovanja u svrhu terorizma stvarno i počini kako bi se inkriminiralo olakšavanje ili organiziranje putovanja. Čini se da se odredbom kojom se Direktiva prenosi u **Slovačkoj** ograničava zemljopisno područje putovanja.

2.2.11. Financiranje terorizma (članak 11.)

Člankom 11. Direktive od država članica zahtijeva se da kažnjavaju financiranje terorizma kao kazneno djelo ako je počinjeno namjerno. Navodi se i da, ako se financiranje terorizma odnosi na bilo koje od kaznenih djela utvrđenih u člancima 3., 4. i 9. Direktive, nije nužno da se sredstva doista upotrijebe niti da počinitelj zna za koje se određeno kazneno djelo ili kaznena djela sredstva namjeravaju upotrijebiti.

Čini se da u **Bugarskoj, Njemačkoj, Malti, Poljskoj** i **Portugalu** financiranje terorizma ne uključuje financiranje svih kaznenih djela iz članaka od 3. do 10. kako je propisano

¹² Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Francuska, Hrvatska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Slovačka, Španjolska i Švedska.

Direktivom. Čini se da se u **Bugarskoj, Latviji, Portugalu i Španjolskoj** element „doprinosa počinjenju” ne odražava u nacionalnom pravu. U **Poljskoj, Slovačkoj i Sloveniji** pristup prenošenju elementa „doprinosa počinjenju” nije dosljedan u cijelom prenesenom zakonodavstvu. U nacionalno zakonodavstvo **Luksemburga** dodan je uvjet da su sredstva nezakonito prikupljena.

2.2.12. Druga kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima (članak 12.)

Člankom 12. Direktive od država članica zahtijeva se da kao kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima inkriminiraju tešku krađu i iznudu s ciljem počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u članku 3. Direktive te izradu ili upotrebu lažnih administrativnih isprava s ciljem počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u članku 3. stavku 1. točkama od (a) do (i), u članku 4. točki (b) i u članku 9. Direktive.

Čini se da se zakonodavstvo **Grčke i Hrvatske** ne inkriminira namjerna djela teške krađe, iznude te izradu ili upotrebu lažnih administrativnih isprava kao kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima. Čini se da u **Finskoj** samo teška krađa s ciljem počinjenja kaznenog djela terorizma, a ne i iznuda, izrada ili upotreba lažnih administrativnih isprava, spada pod kazneno djelo povezano s terorističkim aktivnostima.

2.2.13. Povezanost s kaznenim djelima terorizma (članak 13.)

Člankom 13. Direktive utvrđeno je da, kako bi kazneno djelo iz članka 4. ili glave III. bilo kažnjivo, nije nužno da kazneno djelo terorizma doista bude počinjeno niti je nužno, ako je riječ o kaznenim djelima iz članaka od 5. do 10. i članka 12. Direktive, uspostaviti poveznicu s drugim određenim kaznenim djelom utvrđenim u ovoj Direktivi.

U **Bugarskoj** se kazneno djelo iz članka 10. Direktive i doprinos počinjenju određenih kaznenih djela povezanih s terorističkim aktivnostima prenose inkriminiranjem pomaganja u počinjenju. Čini se da se prema nacionalnom pravu Bugarske pomaganje u počinjenju kažnjava samo ako je glavno kazneno djelo stvarno počinjeno. U **Grčkoj** kazneno djelo iz članka 10. nije samostalno kazneno djelo i stoga se čini neophodnim uspostaviti poveznicu s drugim određenim kaznenim djelom iz Direktive (članak 9.). Čini se da u **Litvi** priprema za počinjenje kaznenog djela koje nije klasificirano kao „teško”, poput onih koji se prenose člancima 5, 9. i 10. Direktive, nije inkriminirana. Stoga, ako se kazneno djelo prekine u fazi pripreme, pripremne radnje neće biti inkriminirane.

2.2.14. Pomaganje, poticanje i pokušaj (članak 14.)

Člankom 14. Direktive od država članica zahtijeva se da osiguraju da pomaganje u počinjenju kaznenog djela iz članaka od 3. do 8. i članaka 11. i 12. Direktive, poticanje na počinjenje kaznenog djela iz članaka od 3. do 12. Direktive te pokušaj počinjenja kaznenog djela iz članaka 3., 6., 7., članka 9. stavka 1. i članka 9. stavka 2. točke (a) te članaka 11. i 12. Direktive, uz iznimku posjedovanja kako je predviđeno u članku 3. stavku 1. točki (f) i kaznenog djela iz članka 3. stavka 1. točke (j), budu kažnjivi. Prenošnje tog članka općenito je zadovoljavajuće.

Poljska je prenijela članak 6. istom mjerom kao i **članak 14. stavak 1. i članak 14. stavak 2.** Stoga nije jasno jesu li pomaganje u počinjenju ili poticanje na kazneno djelo iz članka 6. inkriminirani.

U **Grčkoj** se poticanje na kazneno djelo iz članka 10. ne čini kažnjivim jer članak 10. nije prenesen kao samostalno kazneno djelo.

S obzirom na **članak 14. stavak 3.**, koji se odnosi na pokušaj, u **Malti** se pokušaj počinjenja određenih kaznenih djela obuhvaćenih člankom 3. i pokušaj počinjenja kaznenih djela navedenih u člancima 6., 7., 11. i 12. Direktive ne čine inkriminiranim.

2.2.15. Kazne za fizičke osobe (članak 15.)

Člankom 15. Direktive od država članica zahtijeva se da osiguraju da se kaznena djela iz članka od 3. do 12 i članka 14. Direktive mogu kazniti učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim sankcijama. Posebno se njime od država članica zahtijeva da osiguraju da se kaznena djela terorizma iz članka 3. te pomaganje u počinjenju, poticanje i pokušaj takvih kaznenih djela mogu kazniti kaznama zatvora težima od onih koje su prema nacionalnom pravu zapriječene za takva kaznena djela u slučaju nepostojanja posebne namjere (osim ako su zapriječene kazne već najviše moguće kazne prema nacionalnom pravu).

S obzirom na **članak 15. stavak 2.**, u **Bugarskoj** se kazna za kazneno djelo iz članka 3. stavka 1. točke (j) Direktive (prijetnja počinjenja kaznenog djela terorizma) čini lakšom od kazne za prijetnju počinjenja kaznenog djela. Čini se da nacionalno pravo **Češke** ne predviđa teže kazne za djela stjecanja kontrole nad sredstvima zračnog prijevoza, civilnim plovilima i fiksnim platformama počinjenima s terorističkom namjerom, koje se zahtijevaju u skladu s člankom 3. Direktive.

Člankom 15. stavkom 3. Direktive od država članica zahtijeva se da u svojem nacionalnom zakonodavstvu predvide kazne zatvora s najvišom kaznom za kaznena djela iz članka 4. točaka (a) i (b) Direktive, kao i za kazneno djelo iz članka 3. stavka 1. točke (j) ako ga počini osoba koja vodi terorističku skupinu, barem na razini utvrđenoj u članku 15. stavku 3.

Ako je kazneno djelo terorizma iz članka 3. stavka 1. točke (j) počinila osoba koja vodi terorističku skupinu, čini se da je u **Bugarskoj** najveća sankcija manja od one predviđene člankom 15. stavkom 3. U **Finskoj** se najviša kazna za kazneno djelo iz članka 4. točke (a) Direktive, ako nije počinjeno u kombinaciji s drugim kaznenim djelom, čini nižom nego što je propisano člankom 15. stavkom 3. Čini se da su u **Mađarskoj** neke aktivnosti povezane s vođenjem terorističke skupine kažnjive manjim sankcijama nego što je propisano Direktivom. U **Luksemburgu**, ovisno o tome u kojoj je mjeri osoba sudjelovala u terorističkoj skupini (članak 4. točka (b)), najviša sankcija mogla bi biti novčana kazna, a ne kazna zatvora. Čini se da su u **Švedskoj** neke od aktivnosti povezane sa sudjelovanjem u terorističkoj skupini kažnjive najvećom sankcijom koja je manja od one propisane Direktivom.

2.2.16. Olakotne okolnosti (članak 16.)

Člankom 16. Direktive državama članicama daje se mogućnost da ublaže kazne iz članka 15. ako počinitelj odustane od terorističkih aktivnosti i ako počinitelj pruži upravnim ili pravosudnim tijelima informacije koje ona inače ne bi mogla pribaviti, pomažući im da spriječe ili ublaže posljedice kaznenog djela; identificiraju ili privedu druge počinitelje; pronađu dokaze ili spriječe daljnja kaznena djela iz članka od 3. do 12. i članka 14.

Dvadeset tri države članice¹³ iskoristile su (ili djelomično iskoristile) tu mogućnost. Dvije države članice (**Estonija** i **Slovenija**) uopće nisu iskoristile mogućnost iz članka 16. Direktive.

Sedamnaest država članica¹⁴ iskoristilo je mogućnost iz **članka 16. stavka 1. točke (a)**, odnosno odricanje od terorističke aktivnosti.

Mogućnost iz **članka 16. stavka 1. točke (b)**, pružanje informacija nadležnim tijelima koje ona inače ne bi mogla pribaviti, iskoristile su dvadeset i dvije države članice¹⁵, iako deset od njih¹⁶ nije upotrijebilo sve mogućnosti koje su navedene u podstavcima od i. do iv.

2.2.17. Odgovornost pravnih osoba (članak 17.)

Člankom 17. Direktive utvrđuje se da države članice moraju osigurati da se pravne osobe mogu smatrati odgovornima za bilo koje od kaznenih djela iz članaka od 3. do 12. i članka 14. Direktive koja je u njihovu korist počinila bilo koja osoba koja je djelovala pojedinačno ili kao dio tijela pravne osobe i koja ima vodeću poziciju u okviru pravne osobe, kao i ako je zbog nedostatka nadzora ili kontrole takve osobe omogućeno počinjenje takvog kaznenog djela. Isto se tako utvrđuje da ako se pravne osobe smatraju odgovornima, to ne isključuje mogućnost pokretanja kaznenog postupka protiv fizičkih osoba koje su uključene kao počinitelji, poticatelji ili pomagatelji. Mjere koje su države članice poduzele radi usklađivanja s ovim člankom općenito su zadovoljavajuće.

U **Bugarskoj** se čini da se pravne osobe ne mogu smatrati odgovornima za kazneno djelo iz članka 10. Direktive, dok se u **Poljskoj** čini da se pravne osobe ne mogu smatrati odgovornima za kazneno djelo iz članka 9. Direktive. U **Francuskoj** i **Hrvatskoj** čini se da nije izričito naveden nedostatak nadzora ili kontrole (**članak 17. stavak 2.**). Međutim, u **Hrvatskoj** se pravne osobe mogu smatrati odgovornima kad god odgovorna osoba pravne osobe počini kazneno djelo u korist te pravne osobe.

2.2.18. Sankcije za pravne osobe (članak 18.)

Člankom 18. Direktive od država članica zahtijeva se da osiguraju da se pravna osoba koja je odgovorna na temelju članka 17. može kazniti učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama koje uključuju kaznene novčane kazne ili novčane kazne koje nisu kaznene te mogu uključivati druge sankcije. U njemu je naveden i popis drugih neobveznih sankcija.

¹³ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovačka, Španjolska i Švedska.

¹⁴ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Finska, Francuska, Hrvatska, Grčka, Mađarska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovačka i Španjolska.

¹⁵ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovačka, Španjolska i Švedska.

¹⁶ Finska, Francuska, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Nizozemska, Poljska, Portugal i Rumunjska.

Dvadeset i jedna od dvadeset i pet država članica¹⁷ iskoristila je (ili je djelomično iskoristila) mogućnosti navedene u članku 18. Direktive. Četiri države članice (**Estonija, Finska, Nizozemska i Švedska**) uopće nisu iskoristile te mogućnosti.

Mogućnost iz **članka 18. točke (a)**, ukidanje prava na javne naknade ili pomoć, iskoristilo je trinaest država članica¹⁸.

Mogućnost iz **članka 18. točke (b)**, privremenu ili trajnu zabranu obavljanja poslovnih djelatnosti, iskoristilo je osamnaest država članica¹⁹.

Mogućnost iz **članka 18. točke (c)**, stavljanje pod sudski nadzor, iskoristilo je pet država članica (**Cipar, Francuska, Malta, Rumunjska i Španjolska**).

Mogućnost iz **članka 18. točke (d)**, sudski nalog za likvidaciju, iskoristilo je sedamnaest država članica²⁰.

Mogućnost iz **članka 18. točke (e)**, privremeno ili trajno zatvaranje objekata koji su služili za počinjenje kaznenog djela, iskoristilo je devet država članica (**Belgija, Cipar, Grčka, Francuska, Litva, Malta, Portugal, Rumunjska i Španjolska**).

2.2.19. Nadležnost i kazneni progon (članak 19.)

Člankom 19. Direktive od država članica zahtijeva se da u određenim slučajevima utvrde nadležnost za kaznena djela iz članaka od 3. do 12. i članka 14., omogućujući im istodobno proširenje te nadležnosti na druge određene slučajeve. Člankom 19. od država članica zahtijeva se i da surađuju u slučajevima sukoba nadležnosti. Njime se od država članica zahtijeva i da utvrde nadležnost za kaznena djela iz članaka od 3. do 12. i članka 14. u slučajevima kada država članica odbija predati ili izručiti osobu, kao i da obuhvate slučajeve u kojima je bilo koje od kaznenih djela iz članaka 4. i 14. počinjeno u cijelosti ili djelomično na njezinu državnom području, neovisno o tome gdje je teroristička skupina smještena ili gdje vrši svoje kriminalne aktivnosti.

Slučajevi u kojima treba utvrditi nadležnost navedeni su u **članku 19. stavku 1.** točkama od (a) do (e).

S obzirom na točku (c) o nadležnosti kada je počinitelj jedan od njezinih državljana ili osoba s boravištem, čini se da zakonodavstvo **Njemačke** ne sadržava opće pravilo kojim

¹⁷ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

¹⁸ Cipar, Češka, Francuska, Hrvatska, Grčka, Italija, Luksemburg, Malta, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovačka i Španjolska.

¹⁹ Austrija, Belgija, Cipar, Češka, Njemačka, Grčka, Francuska, Hrvatska, Mađarska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

²⁰ Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Francuska, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Njemačka, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

se utvrđuje načelo prebivališta²¹, a u **Portugalu** se čini da ne postoji opće pravilo kojim se utvrđuje načelo državljanstva²².

S obzirom na točku (d) o nadležnosti u slučaju kada je kazneno djelo počinjeno u korist pravne osobe s poslovnim nastanom na njezinu državnom području, čini se da to nisu prenijele **Francuska, Nizozemska, Njemačka, Poljska i Portugal**.

S obzirom na točku (e) o nadležnosti u slučaju kada je kazneno djelo počinjeno protiv institucija ili naroda dotične države članice ili protiv institucije, tijela, ureda ili agencije Unije koji imaju sjedište u toj državi članici, čini se da zakonodavstvo **Belgije, Bugarske, Mađarske, Rumunjske i Španjolske**, ne obuhvaća osobe koje u toj državi članici imaju boravište, a nisu njezini državljani. Čini se da u **Njemačkoj** ni osobe koje imaju boravište ni institucije EU-a nisu izričito obuhvaćeni. U **Poljskoj** nacionalno pravo ne obuhvaća izričito institucije, tijela, urede ili agencije Unije. Čini se da pravo **Portugala** obuhvaća samo situacije u kojima se „institucije ili osobe” nalaze u Portugalu ili tamo imaju prebivalište.

Sedamnaest država članica²³ iskoristilo je (ili je djelomično iskoristilo) mogućnost iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka, kojim se državi članici da proširi svoju nadležnost ako je kazneno djelo počinjeno na državnom području druge države članice.

Šest država članica (**Belgija, Finska, Litva, Nizozemska, Njemačka i Španjolska**) iskoristilo je mogućnost iz **članka 19. stavka 2.**, kojim se državi članici dopušta da proširi nadležnost nad pružanjem obuke za terorizam, kako je navedeno u članku 7., ako počinitelj pruža obuku osobama koje su njezini državljani ili imaju boravište u toj državi članici u slučajevima u kojima nisu primjenjiva pravila o nadležnosti utvrđena člankom 19. stavkom 1. Direktive.

Čini se da **Italija, Njemačka i Poljska** nisu izričito prenijele **članak 19. stavak 4.** Direktive, kojim se od država članica zahtijeva da utvrde svoju nadležnost za kaznena djela iz članaka od 3. do 12. i članka 14. u slučajevima kada odbija predati ili izručiti osobu. Čini se da se u **Cipru** odredbe za prenošenje članka 19. stavka 4. i **članka 19. stavka 5.** Direktive ne primjenjuju na sva kaznena djela obuhvaćena Direktivom.

2.2.20. Istražni instrumenti i oduzimanje (članak 20.)

Člankom 20. Direktive od država članica zahtijeva se da osiguraju djelotvorne istražne instrumente, poput onih koji se koriste u slučajevima organiziranog kriminala ili u drugim slučajevima teških kaznenih djela, za istragu ili kazneni progon terorizma. Njime se zahtijeva i da države članice osiguraju da njihova nadležna tijela prema potrebi zamrznu ili oduzmu, u skladu s Direktivom 2014/42/EU²⁴, imovinsku korist ostvarenu počinjenjem terorizma ili doprinosom počinjenju terorizma ili predmete koji su se pritom

²¹ Što bi omogućilo provođenje kaznene nadležnosti nad osobama koje u toj državi članici imaju boravište.

²² Što bi omogućilo provođenje kaznene nadležnosti nad državljanima.

²³ Belgija, Češka, Finska, Francuska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Švedska i Španjolska.

²⁴ SL L 127/39, 29.4.2014.

koristili ili ih se pritom namjeravalo koristiti. Prenošenje tog članka općenito je zadovoljavajuće.

S obzirom na **članak 20. stavak 1.** čini se da u **Njemačkoj** djelotvorni istražni instrumenti poput onih koji se koriste u slučajevima organiziranog kriminala ili drugim slučajevima teških kaznenih djela nisu raspoloživi za istragu svih kaznenih djela propisanih Direktivom. Primjerice, nisu raspoloživi za terorističko kazneno djelo napada na fizički integritet osobe s terorističkim ciljem (članak 3. stavak 1. točka (b)). Čini se da u **Litvi** nisu raspoloživi svi istražni instrumenti za istragu putovanja u svrhu terorizma. U slučaju **Poljske** čini se da nije moguće upotrijebiti presretanje komunikacije radi istrage ili kaznenog progona svih kaznenih djela terorizma.

S obzirom na **članak 20. stavak 2.** zakonodavstvom **Češke, Estonije, Nizozemske, Slovačke i Švedske** ne nalaže se obvezni zahtjev primjene mjera zamrzavanja i oduzimanja povezanih s kaznenim djelima obuhvaćenima Direktivom. Nacionalne odredbe obično omogućuju primjenu tih mjera, kako je propisano Direktivom 2014/42/EU, ali ne sadržavaju strogo formuliranu obvezu njihove primjene u vezi s kaznenim djelima terorizma.

2.2.21. Mjere protiv internetskih sadržaja za javno poticanje (članak 21.)

Člankom 21. Direktive od država članica zahtijeva se da osiguraju žurno uklanjanje internetskog sadržaja koji se nalazi na poslužiteljima na njihovu državnom području, a kojim se javno potiče na počinjenje kaznenog djela terorizma. Kada uklanjanje sadržaja nije izvedivo, države članice mogu poduzeti mjere za blokiranje pristupa takvu sadržaju. Te mjere moraju biti transparentne i pružati odgovarajuće zaštitne mehanizme (uključujući sudsku zaštitu) kako bi se osiguralo da su ograničene i proporcionalne te kako bi korisnici bili obaviješteni o razlogu za te mjere. Općenito je prenošenje tog članka neujednačeno među državama članicama. Komisija je u rujnu 2018. predložila posebnu uredbu o sprečavanju širenja terorističkih sadržaja na internetu, s posebnim obvezama za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju. O tom prijedlogu trenutačno pregovaraju suzakonodavci.

Grčka nije prenijela taj članak. Njegovo zakonodavstvo obuhvaća samo oduzimanje digitalnih podataka u kontekstu kaznenih istraga, ali ne i uklanjanje ili blokiranje internetskog sadržaja. Čini se da dvije države članice (**Bugarska i Poljska**) nisu prenijele **prvu rečenicu članka 21. stavka 1.** Direktive koja se odnosi na uklanjanje internetskog sadržaja jer se u njihovim zakonima navodi samo blokiranje sadržaja. **Hrvatska i Latvija** osiguravaju mjere kojima bi se mogao ukloniti sadržaj, ali čini se da u tu svrhu ne postoji izričita obveza. U **Češkoj** zakonodavstvo omogućuje nacionalnim tijelima da zatraže uklanjanje internetskog sadržaja, ali njime nije predviđen odgovarajući postupak.

Drugu rečenicu članka 21. stavka 1., kojom se države članice *potiče* na uklanjanje sadržaja koji se nalazi izvan njihova državnog područja, obuhvatilo je šesnaest država članica²⁵. To uključuje dvije države članice (**Bugarska i Poljska**) koje su obuhvatile isključivo blokiranje, pa time ne i uklanjanje internetskog sadržaja. U slučaju **Slovenije**

²⁵ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Latvija, Litva, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska.

mjerom za prenošenje obuhvaćeni su pružatelji usluga sa sjedištem u drugim državama članicama, ali ne i u trećim zemljama.

Osamnaest država članica²⁶ prenijelo je mogućnost iz **članka 21. stavka 2.** u pogledu blokiranja pristupa sadržaju kada njegovo uklanjanje nije izvedivo.

S obzirom na **članak 21. stavak 3.**, čini se da u **Belgiji, Finskoj, Luksemburgu, Poljskoj i Sloveniji** zakonodavstvo ne zahtijeva obavješćivanje korisnika o razlogu uklanjanja sadržaja.

2.2.22. Izmjene Odluke 2005/671/PUP (članak 22.)

Člankom 22. Direktive mijenjaju se članci 1. i 2. Okvirne odluke Vijeća 2005/671/PUP, kojima se od država članica zahtijeva da nadležnim tijelima druge države članice što prije učine dostupnima relevantne informacije koje su prikupila njihova nadležna tijela u okviru kaznenih postupaka u vezi s kaznenim djelima terorizma obuhvaćenima Direktivom ako bi se te informacije mogle upotrijebiti za sprečavanje, otkrivanje, istragu ili kazneni progon kaznenih djela terorizma. Države članice isto tako moraju osigurati da njihova nadležna tijela poduzmu pravovremene mjere nakon što dobiju informacije od drugih država članica.

Čini se da **Belgija, Finska, Grčka, Italija, Luksemburg, Malta, Slovenija, Španjolska i Švedska** nisu izričito prenijele članak 22. U slučajevima kad je prenošenje te odredbe izričito predviđeno nacionalnim pravom²⁷ ono nije uvijek obuhvatilo sve elemente te odredbe. Na primjer, čini se da je pravom **Češke** obuhvaćen samo spontani prijenos informacija, dok prijenos na zahtjev nije obuhvaćen. Čini se da zakonodavstvo **Latvije, Litve i Portugala** ne obuhvaća spontanu razmjenu informacija. Čini se da se zakonodavstvo **Češke, Estonije, Hrvatske i Mađarske** ne predviđa obvezu, već samo mogućnost razmjene informacija. Naposljetku, čini se da **Litva, Nizozemska i Portugal** u svojem zakonodavstvu nemaju izričitu obvezu pravovremenog djelovanja nakon primitka informacija od druge države članice.

2.2.23. Temeljna prava i slobode (članak 23.)

U **članku 23. stavku 1.** Direktive naglašava se da se njome ne smiju mijenjati obveze poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela, kako su utvrđena u članku 6. UEU-a.

Člankom 23. stavkom 2. dopušta se državama članicama da utvrde uvjete koji su potrebni prema temeljnim načelima koja se odnose na slobodu tiska i drugih medija i u skladu tim načelima, a kojima se uređuju prava i obveze tiska ili drugih medija te postupovna jamstva za njih kada se takvi uvjeti odnose na određivanje ili ograničavanje odgovornosti.

Italija i Švedska primjenjuju mogućnost iz članka 23. stavka 2. Direktive. Kaznenim zakonom **Italije** predviđena je posebna obrana povezana s pravom na izvješćivanje i

²⁶ Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Finska, Francuska, Italija, Litva, Malta, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

²⁷ Austrija, Belgija, Cipar, Češka, Estonija, Francuska, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska i Slovačka.

pravom na informacije za tisak i druge medije. U **Švedskoj** mediji obuhvaćeni ustavnim pravilima, kao što su tiskani mediji i televizija, podliježu posebnim postupovnim pravilima čiji je cilj pružanje posebne zaštite, kako je predviđeno člankom 23. stavkom 2.

2.2.24. Pomoć i potpora žrtvama terorizma (članak 24.)

Članak 24. Direktive sadržava obveze država članica u pogledu pružanja pomoći i potpore žrtvama terorizma.

Člankom 24. stavkom 1. Direktive propisuje se da istrage i kazneni progon kaznenih djela obuhvaćenih Direktivom ne ovise o prijavi ili optužbi. Prenošenje tog stavka zadovoljavajuće je.

Člankom 24. stavkom 2. Direktive zahtijeva se uspostava službi za potporu žrtvama terorizma u skladu s Direktivom 2012/29/EU²⁸ te dostupnost žrtvama neposredno nakon terorističkog napada dokle god je to potrebno.

U **Litvi** opće službe za potporu žrtvama nisu uspostavljene, ali postoje usluge koje obuhvaćaju određene aspekte kao što je pravna potpora. Čini se da se u zakonodavstvu **Luksemburga, Poljske i Slovenije** ne navodi da bi službe za potporu trebale biti sposobne zadovoljiti posebne potrebe žrtava terorizma. Čini se da šesnaest država članica²⁹ nije izričito prenijelo zahtjev da službe za potporu žrtvama moraju biti dostupne žrtvama neposredno nakon terorističkog napada i dokle god je to potrebno, iako se čini da je to praksa mnogih od tih država članica.

U **članku 24. stavku 3.** Direktive navodi se da službe za potporu moraju biti sposobne zadovoljiti posebne potrebe žrtava terorizma. Usluge tih službi trebaju biti povjerljive, besplatne i lako dostupne i moraju obuhvaćati: (a) emocionalnu i psihološku potporu; (b) savjetovanje i pružanje informacija; (c) pomoć u vezi s potraživanjima u pogledu naknade štete. Čini se da **Austrija, Bugarska, Hrvatska, Malta i Poljska** nisu izričito prenijele zahtjev da bi te usluge trebale biti povjerljive i besplatne.

S obzirom na vrste usluga koje potpora žrtvama mora uključivati, čini se da **članak 24. stavak 3. točka (a)** o emocionalnoj i psihološkoj potpori nije izričito prenesen u **Litvi i Luksemburgu**. **Članak 24. stavak 3. točku (b)** o savjetovanju i pružanju informacija djelomično su prenijele **Češka, Hrvatska, Italija, Litva i Slovenija**. Čini se da u prenošenju tih država članica nisu obuhvaćeni savjeti i informacije posebice o praktičnim ili financijskim pitanjima. Čini se da nacionalne mjere **Rumunjske i Slovenije** nisu dovoljno precizne da bi se moglo zaključiti da će se pružiti stvarna pomoć u vezi s potraživanjima u pogledu naknade štete (**članak 24. stavak 3. točka (c)**). Unatoč nedostatku izričitog prenošenja tih odredaba čini se da postojeće informacije upućuju na to da su prethodno navedene vrste usluga u praksi raspoložive u nekoliko tih država članica.

²⁸ SL L 315/57, 14.11.2012. Direktivom 2012/29/EU utvrđuju se minimalni standardi za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela. To uključuje prava, potporu i zaštitu žrtava terorizma jer bi države članice trebale osobito uzeti u obzir potrebe žrtava terorizma. Direktivom (EU) 2017/541 dodatno se utvrđuju posebne potrebe žrtava terorizma.

²⁹ Austrija, Belgija, Bugarska, Češka, Estonija, Finska, Hrvatska, Latvija, Litva, Malta, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija.

U **članku 24. stavku 4. Direktive** naglašava se da bi trebalo uspostaviti mehanizme ili protokole za aktiviranje službi za potporu u okviru nacionalnih infrastruktura za odgovor na hitne situacije. Trebalo bi osigurati sveobuhvatan odgovor na potrebe žrtava i članova njihovih obitelji neposredno nakon terorističkog napada te dokle god je to potrebno. Čini se da donesene nacionalne mjere u velikoj mjeri odgovaraju potpori koja se zahtijeva Direktivom.

Slično tome, **člankom 24. stavkom 5. Direktive** od država članica zahtijeva se da izričito osiguraju pružanje odgovarajuće medicinske pomoći žrtvama terorizma neposredno nakon terorističkog napada te dokle god je to potrebno. Čini se da je ta obaveza obuhvaćena pružanjem opće medicinske pomoći u skladu s nacionalnim zdravstvenim sustavima.

Člankom 24. stavkom 6. Direktive zahtijeva se da žrtve terorizma imaju pristup pravnoj pomoći u skladu s Direktivom 2012/29/EU³⁰ ako imaju status stranaka u kaznenom postupku, čime se osigurava da će težina i okolnosti kaznenog djela na odgovarajući način biti uzeti obzir u uvjetima i postupovnim pravilima prema kojima žrtve terorizma imaju pristup pravnoj pomoći u skladu s nacionalnim pravom. Čini se da posljednji dio članka 24. stavka 6. nisu prenijeli **Grčka, Luksemburg, Latvija, Malta, Poljska, Portugal i Španjolska.**

2.2.25. Zaštita žrtava terorizma (članak 25.)

Člankom 25. Direktive od država članica zahtijeva se da osiguraju dostupnost mjera za zaštitu žrtava terorizma i članova njihovih obitelji u skladu s Direktivom 2012/29/EU³¹. Pri određivanju trebaju li oni i u kojoj mjeri biti korisnici tih mjera, posebna pozornost mora se posvetiti riziku od zastrašivanja i odmazde te potrebi zaštite dostojanstva i fizičkog integriteta žrtava terorizma. Problemi su utvrđeni u devet država članica (**Belgiji, Bugarskoj, Češkoj, Litvi, Malti, Poljskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj i Sloveniji**). U većini slučajeva oni proizlaze iz problema u prenošenju Direktive 2012/29/EU³². Zaštita se ne pruža u potpunosti članovima obitelji žrtava terorizma. U **Bugarskoj** se čini da rizik od zastrašivanja i odmazde te potreba zaštite dostojanstva i fizičkog integriteta žrtava tijekom ispitivanja i svjedočenja nisu obuhvaćeni. U **Poljskoj** se čini da se u prenesenim odredbama izričito ne navodi „rizik od zastrašivanja i odmazde te potreba zaštite dostojanstva i fizičkog integriteta žrtava terorizma”, a čini se da zakonodavstvo **Slovenije** ne obuhvaća zaštitu fizičkog integriteta i dostojanstva žrtava terorizma. Zakonodavstvo **Slovačke** predviđa mjere za izbjegavanje kontakta između žrtava i počinitelja, no čini se da se te mjere primjenjuju samo na žrtve prije glavne rasprave, a ne tijekom cijelog kaznenog postupka.

2.2.26. Prava žrtava terorizma s boravištem u drugoj državi članici (članak 26.)

Prvom rečenicom članka 26. stavka 1. Direktive državama članicama nameće se obaveza da žrtvama terorizma koje imaju boravište u državi članici koja nije država

³⁰ SL L 315/57, 14.11.2012.

³¹ SL L 315/57, 14.11.2012.

³² Vidjeti i izvješće Komisije o provedbi Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, COM(2020) 188 final, 11.5.2020.

članica u kojoj je počinjeno kazneno djelo terorizma osiguraju pristup informacijama u vezi s njihovim pravima, službama za potporu i programima za naknadu štete u državi članici u kojoj je počinjeno kazneno djelo terorizma. Većina država članica obuhvaćenih ovim izvješćem osigurava pristup informacijama o pravima žrtava neovisno o mjestu boravišta osobe te se čini da sve države članice ispunjavaju tu obvezu.

U skladu s **člankom 26. stavkom 2.** Direktive države članice moraju osigurati da sve žrtve terorizma imaju pristup službama za pomoć i potporu kako je utvrđeno u članku 24. stavku 3. točkama (a) i (b) na državnom području države članice u kojoj imaju boravište, čak i ako je kazneno djelo terorizma počinjeno u drugoj državi članici. Čini se da se mjera za prenošenje u **Bugarskoj** primjenjuje na sva kaznena djela počinjena na njezinu državnom području kao i na kaznena djela počinjena izvan njezina državnog područja, no samo kad je žrtva bugarski državljanin. Žrtve kojima je boravište u Bugarskoj, a koje nisu bugarski državljani, stoga nisu obuhvaćene mjerom za prenošenje.

3. ZAKLJUČCI

Direktiva predstavlja sveobuhvatan pravni instrument kojim se uspostavljaju minimalna pravila koja se odnose na definicije kaznenih djela i sankcije u području terorizma i kaznenih djela povezanih s terorizmom, kao i mjere za zaštitu žrtava terorizma te za potporu i pomoć tim žrtvama. Njezino prenošenje dovelo je do znatnog jačanja kaznenopravnog pristupa država članica terorizmu i jačanja prava žrtava terorizma. Od 25 država članica za koje je Direktiva obvezujuća, 23 su donijele novo zakonodavstvo kako bi osigurale prenošenje Direktive.

Komisija prepoznaje napore koje su države članice uložile u poduzimanje mjera radi usklađivanja s Direktivom. Prenošnje Direktive u državama članicama EU-a općenito se može smatrati zadovoljavajućim. No postoji niz mogućih pitanja u pogledu prenošenja kaznenih djela terorizma navedenih u **članku 3.** Direktive u nacionalno pravo u nekoliko država članica, što utječe i na prenošenje nekoliko drugih odredaba Direktive. Postoji zabrinutost i zbog toga što se kaznena djela iz članka 3. stavka 1., ako su počinjena s ciljevima iz članka 3. stavka 2., ne kvalificiraju kao kaznena djela terorizma. Važno je da se ta kaznena djela sama po sebi smatraju kaznenim djelima terorizma kako bi se, primjerice, uzela u obzir mogućnost optuživanja samostalnih počinitelja za kaznena djela terorizma. Usto, važna je zajednička kvalifikacija kaznenih djela terorizma kako bi se njome omogućila učinkovita upotreba instrumenata za suradnju u području kaznenog progona, kao što je Odluka Vijeća 2005/671/PUP³³. Naposljetku, žrtvama kaznenih djela terorizma važno je da ih se prepozna kao takve.

Drugi problem jest nepotpuno ili nepravilno prenošenje **članka 9.** o putovanju u svrhu terorizma, što bi moglo utjecati na način na koji se provodi istraga u odnosu na osobu koja je počinila to kazneno djelo kao i način kaznenog progona, što znači da bi određena djela mogla ostati nekažnjena. To bi, primjerice, mogao biti slučaj kada nacionalno zakonodavstvo sadržava ograničeniju definiciju osoba koje putuju ili područja na koja putuju. Isto tako i iz sličnih razloga zabrinjava nepotpuno ili nepravilno prenošenje **članka 11.** o financiranju terorizma. Nacionalno zakonodavstvo ne obuhvaća uvijek financiranje svih kaznenih djela iz članaka od 3. do 10. kako je propisano Direktivom, čime se smanjuje opseg kaznenog progona određenih djela. Naposljetku, postoje

³³ SL L 253, 29.9.2005.

nedostaci u pogledu prenošenja posebnih odredaba za **žrtve terorizma**, što bi moglo dovesti do toga da žrtve terorizma ne primaju pomoć ili potporu prilagođenu njihovim posebnim potrebama.

Kako bi se osiguralo potpuno i ispravno prenošenje Direktive, Komisija će i dalje pomagati državama članicama u uklanjanju utvrđenih nedostataka. To uključuje praćenje usklađenosti nacionalnih mjera s odgovarajućim odredbama Direktive. Komisija će prema potrebi primijeniti svoje provedbene ovlasti koje su joj dodijeljene ugovorima tako što će pokrenuti postupke zbog povrede.

U rujnu 2021. Komisija će, kako se zahtijeva člankom 29. stavkom 2., evaluirati Direktivu u širem smislu podnošenjem izvješća Europskom parlamentu i Vijeću, u kojem će procijeniti dodanu vrijednost Direktive u pogledu suzbijanja terorizma Time će se ujedno ocijeniti i učinak Direktive na temeljna prava i slobode, među ostalim na nediskriminaciju, vladavinu prava te na razinu zaštite i pomoći pružene žrtvama terorizma.